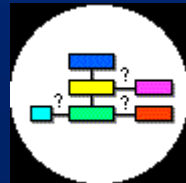

Sztuczna Inteligencja

3.1 Metody szukania na ślepo

Włodzisław Duch

Katedra Informatyki Stosowanej UMK

Google: Włodzisław Duch

Szukanie - metoda uniwersalna

Zakładamy, że problem jest zdefiniowany, tzn. jest:

1. Baza danych: fakty, stany, możliwości, opis sytuacji.
2. Możliwe operacje: zmieniają stan bazy danych.

Potrzebna jest strategia kontrolna poszukiwania rozwiązania.

Proces przeszukiwania wygodnie jest przedstawiać za pomocą drzew i grafów.

Droga na grafie od sytuacji startowej do rozwiązania

$\Leftrightarrow$ znalezieniu sekwencji operacji prowadzących do rozwiązania

$\Leftrightarrow$ rozumowaniu.

Ograniczenie: tylko problemy dyskretne, kombinatoryczne.

Ograniczone zastosowanie w przypadku percepcji sygnałów ciągłych, ale czasami możliwa jest dyskretyzacja.

Procedury szukania

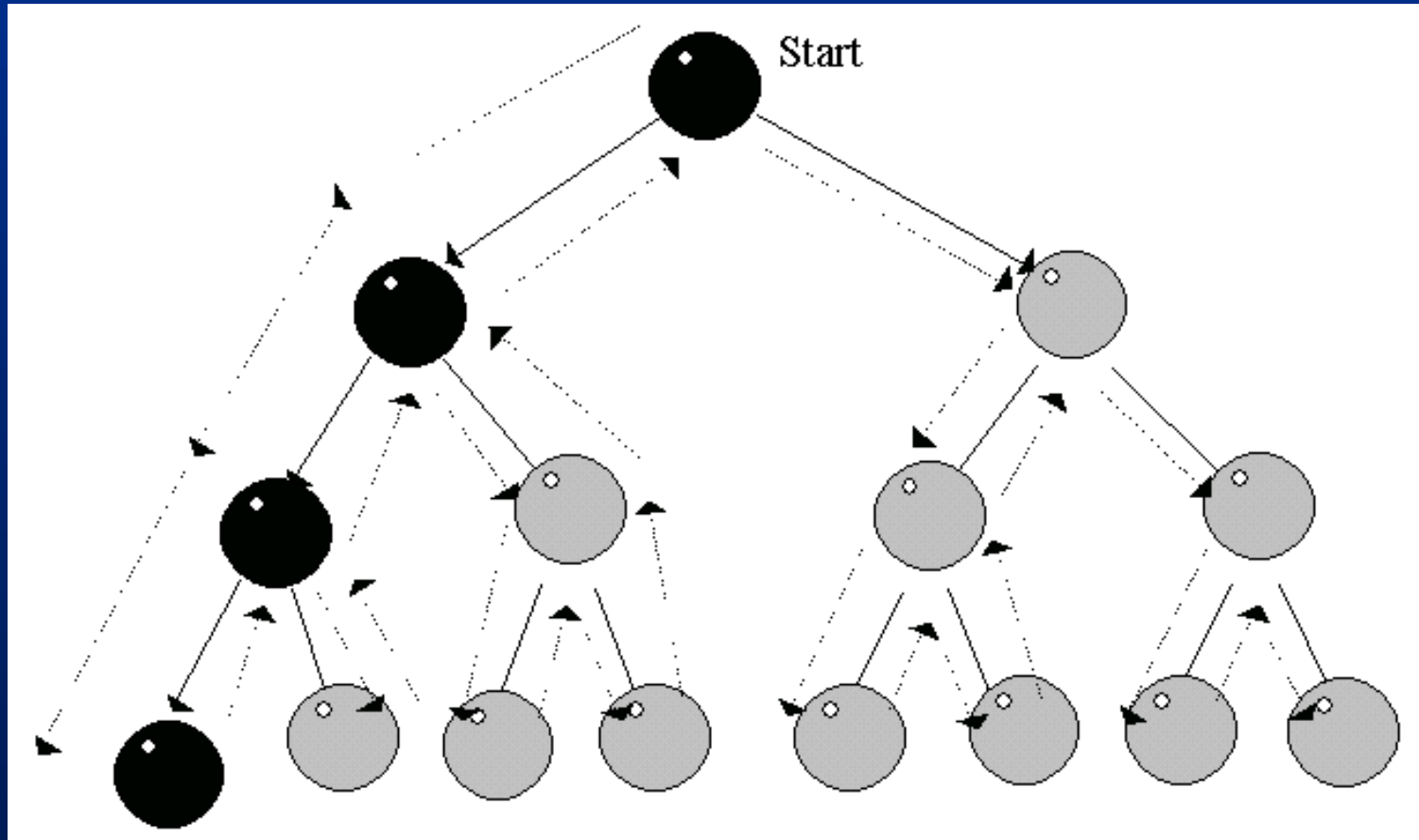
- Szukanie na ślepo - nie mamy żadnej informacji.
- Szukanie heurystyczne - potrafimy ocenić postępy.

Na ślepo:

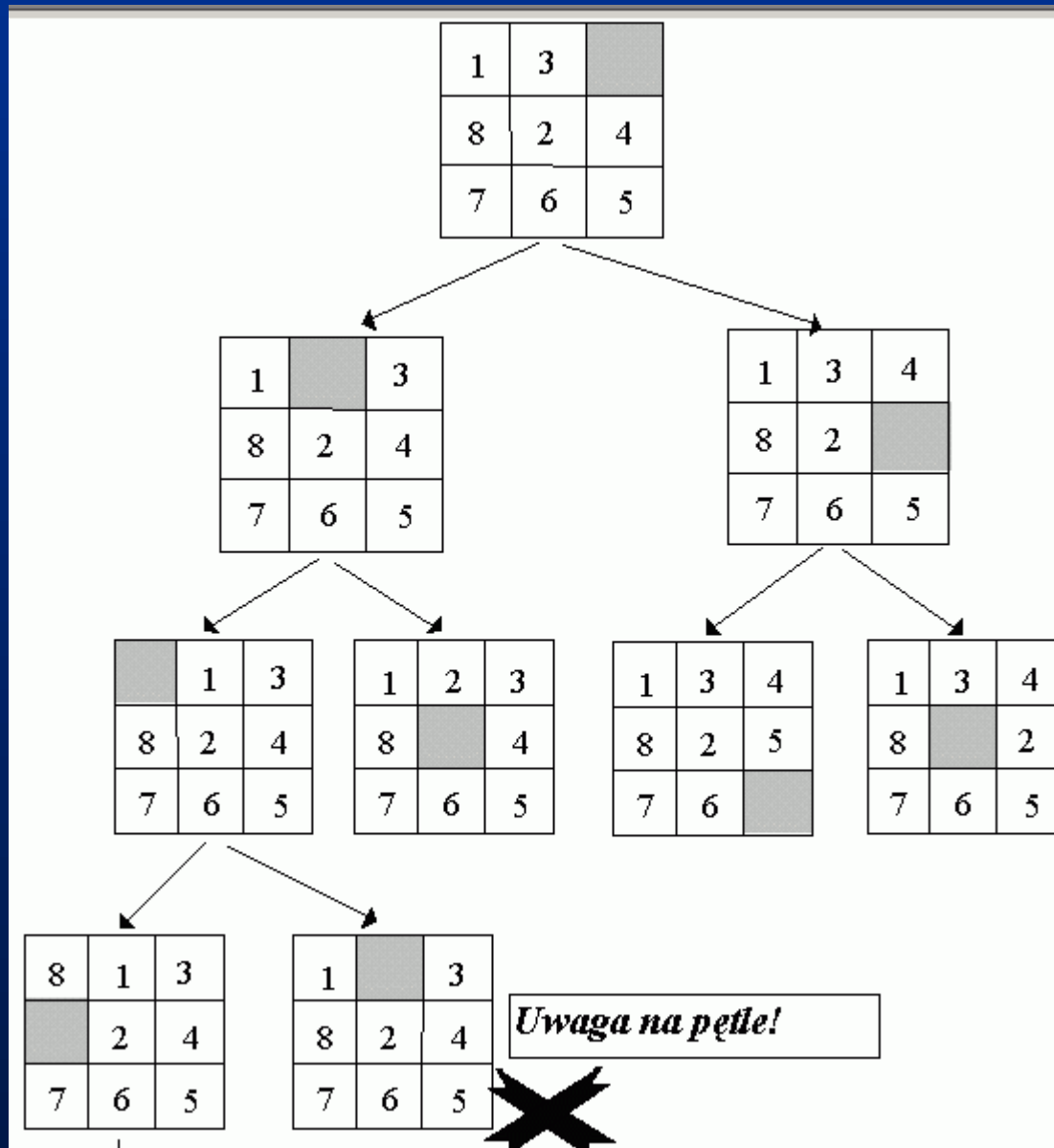
- Monte Carlo, czyli procedura Brytyjskiego Muzeum.
Dla większych problemów jeśli istnieje wiele rozwiązań może coś znaleźć ... i ślepej kurze ...
- Szukanie w głąb.
- Szukanie w szerz, sprawdzając wszystkie możliwości.

Ilustracje: Program **PathFinding**, PathDemo

W głąb, DFS

Przykład algorytmu DFS dla przesuwanek

Modyfikacja DFS

Zalety: wystarczy niewielka pamięć $O(d)$

dla problemów, które mają wiele rozwiązań może być szybkie.

Wady: nieskończona głębokość, możliwe pętle w grafie,
nie gwarantuje prostoty znalezionej rozwiązania.

Modyfikacja metody DFS:

ograniczaj głębokość szukania do poziomu d .

Złożoność: czas b^d , pamięć b^d .

Wada: jeśli d za małe nie znajdzie rozwiązania.

Modyfikacja DFS - przykład

Zalety: wystarczy niewielka pamięć $O(d)$

dla problemów, które mają wiele rozwiązań może być szybkie

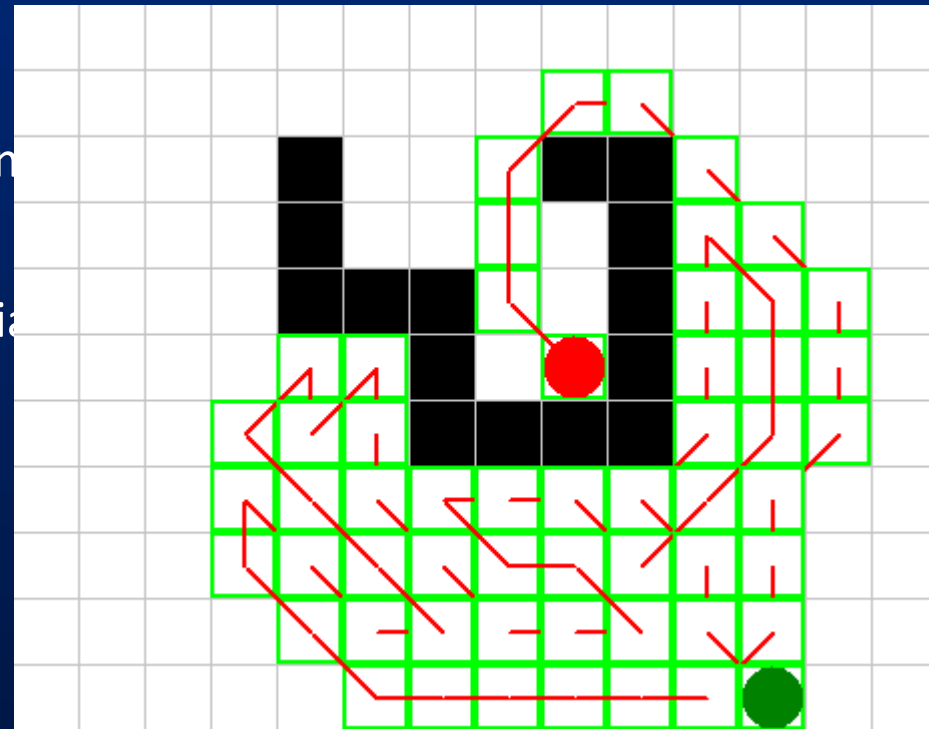
Wady: nieskończona głębokość, możliwe pętle w grafie,
nie gwarantuje prostoty znalezionego rozwiązania.

Modyfikacja metody DF:

ograniczaj głębokość szukania do poziomu d

Złożoność: czas b^d , pamięć b^d .

Wada: jeśli d za małe nie znajdzie rozwiązania

IDDF, iteracyjne pogłębianie.

- IDDF lub IDS, iteracyjnie pogłębiane szukanie w głąb.
- Próbuj szukać w głąb stopniowo zwiększając głębokość szukania - tani sposób na realizację szukania w głąb.

Zalety:

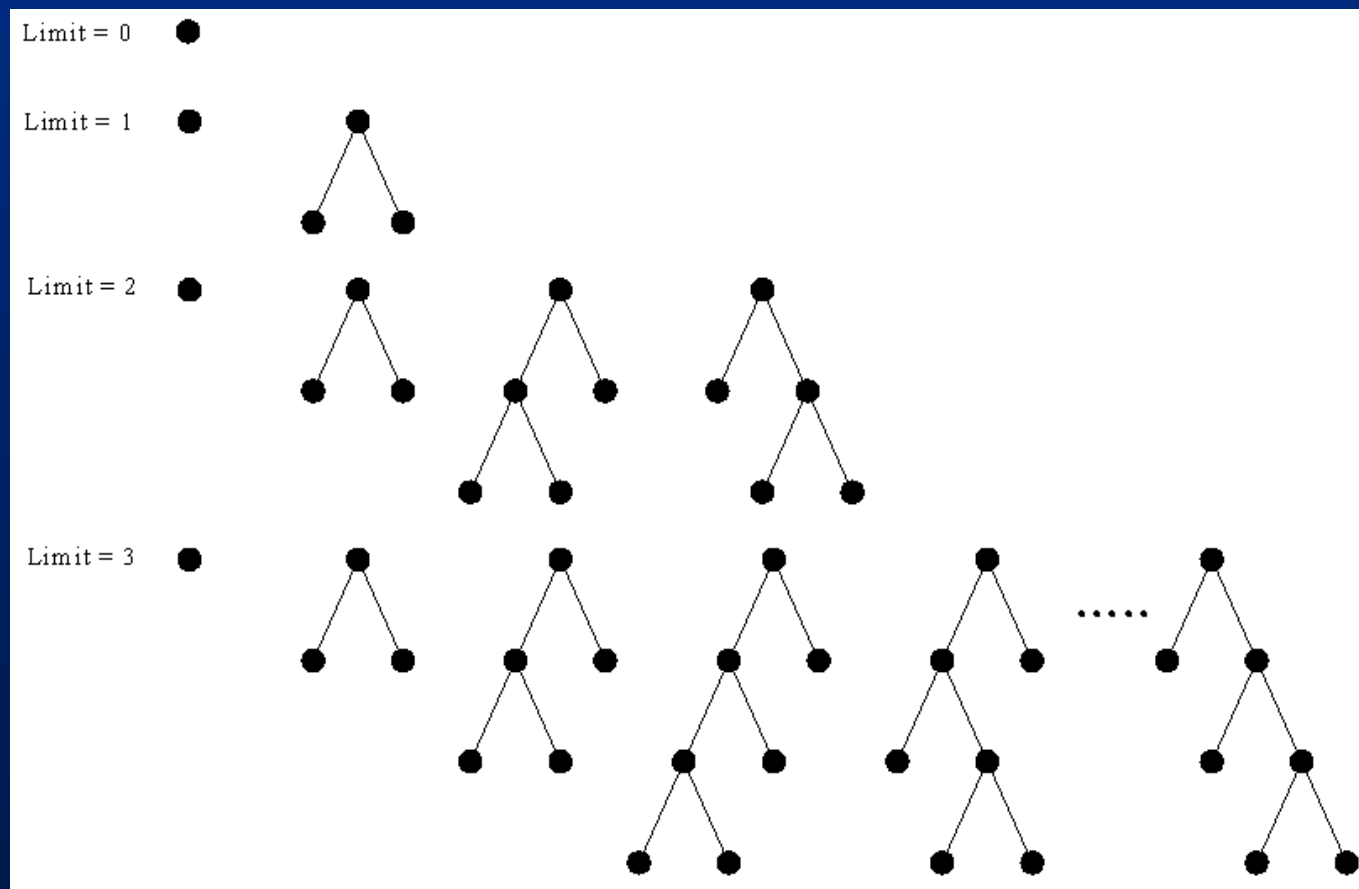
1. Zupełność – zawsze znajduje rozwiązanie.
2. Rozwiązanie jest optymalne (jeśli zwiększamy głębokość o 1)
3. Zużywa tylko b^d elementów pamięci (szukanie w głąb).

Wady: niewielkie zwiększenie kosztów na powtarzanie – ale ostatecznie szukanie jest bardziej kosztowne niż wszystkie poprzednie, więc złożoność $\sim O(b^d)$.

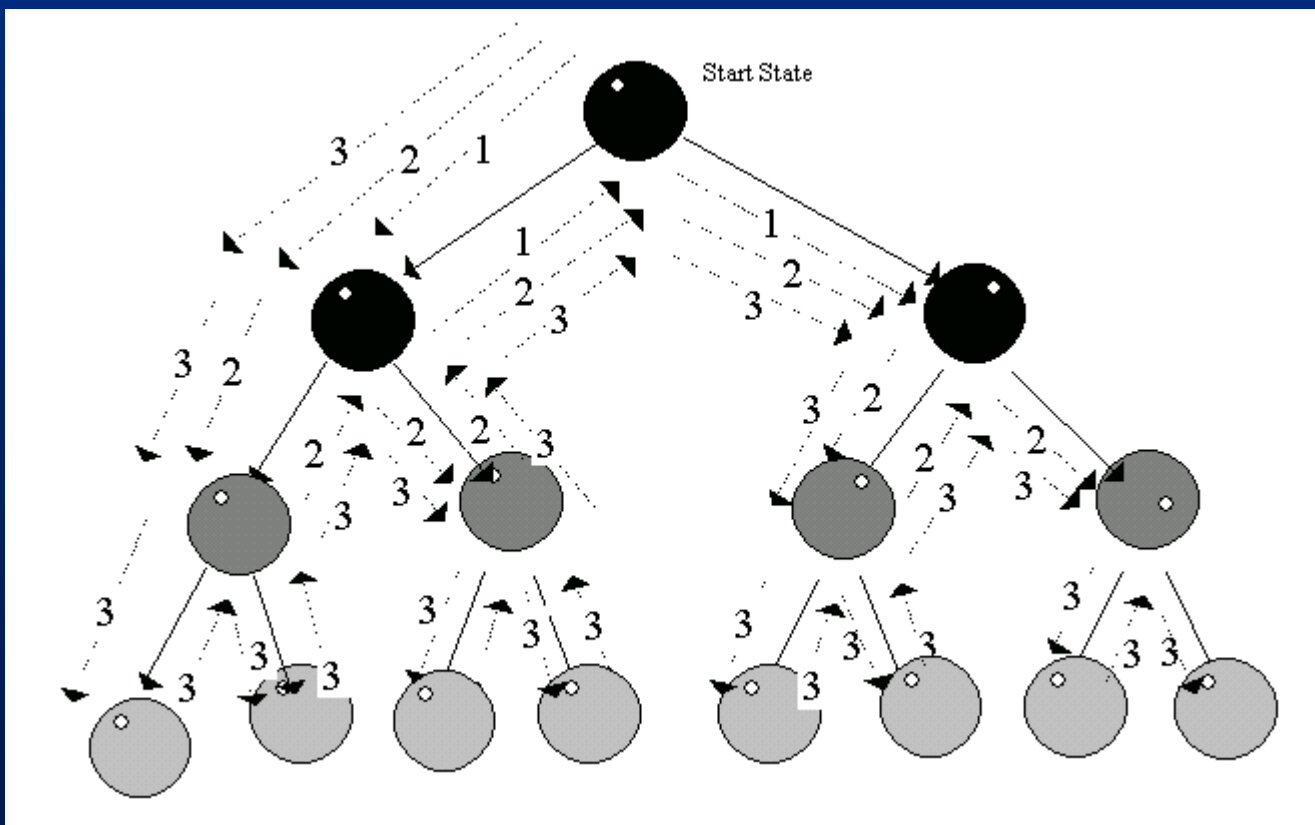
Ilustracja IDDF

- IDDF lub IDS, iteracyjnie pogłębiane szukanie w głąb.
- Próbuj szukać w głąb stopniowo zwiększając głębokość szukania - tani sposób na realizację szukania w głąb.

IDDF, iteracyjne pogłębianie.

- IDDF lub IDS, iteracyjnie pogłębiane szukanie w głąb.
- Próbuje szukać w głąb stopniowo zwiększając głębokość szukania - taki sposób na realizację szukania w głąb.

Wszerz, BFS

1. lista początkowa $\mathcal{L}(1) = S_w$ (stan wyjściowy)
2. wygeneruj stany $S_{kj} = O_k \mathcal{L}(j)$ dla wszystkich $\mathbf{j}$
3. if $S_{kj} = S_f$ zakończ;
4. else skopiuj $S_{kj} \rightarrow \mathcal{L}()$ i przejdź do 2

Zalety: znajduje najkrótszą listę operatorów jeśli szuka do końca.

Wady: duża złożoność, przy liczbie operatorów b i kroków d

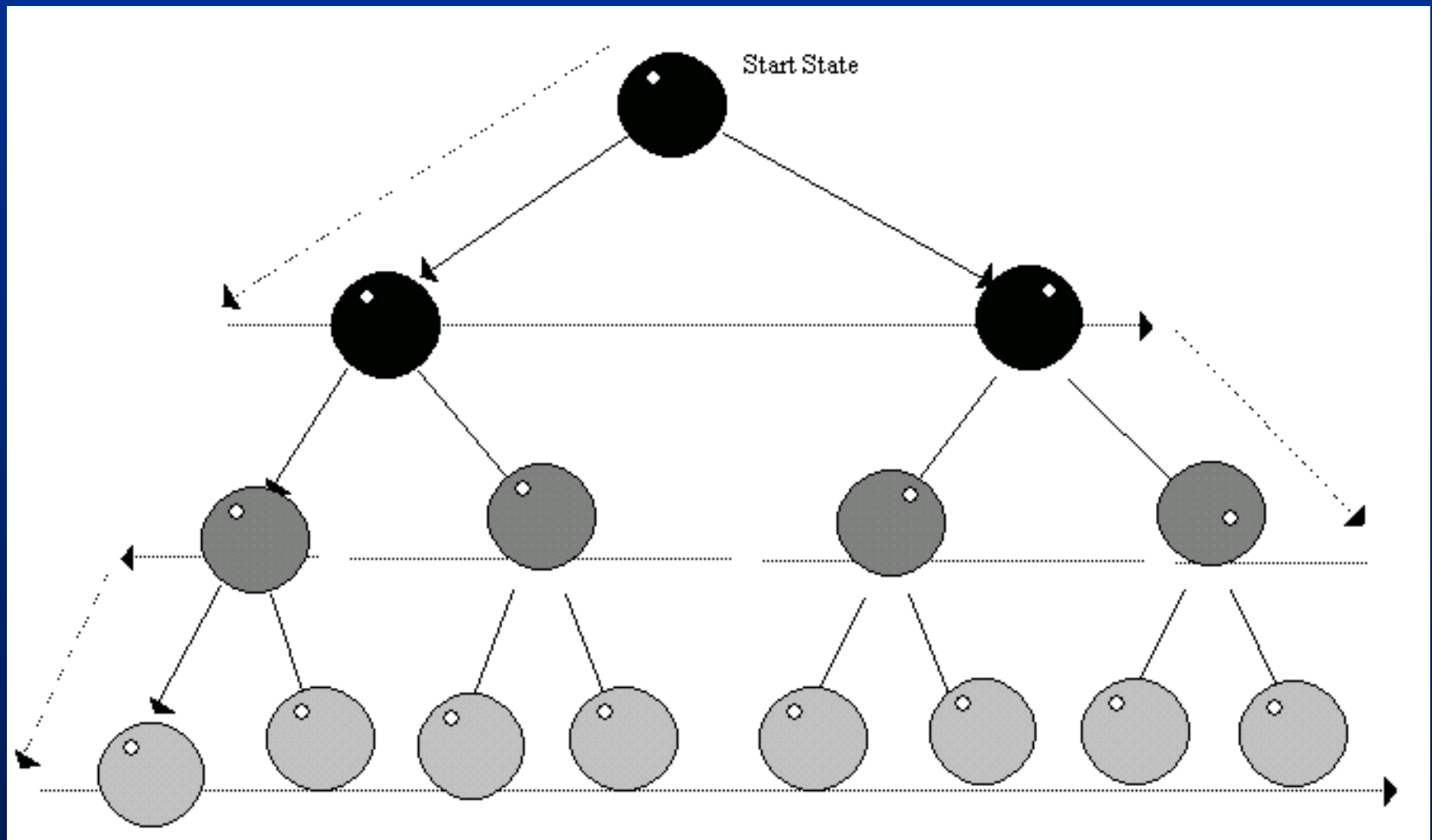
czas $\sim O(b^d)$,

pamięć $\sim O(b^d)$

Nawet dla 8-ki trzeba pamiętać aż $(7/3)^{20} \approx 23$ mln stanów.

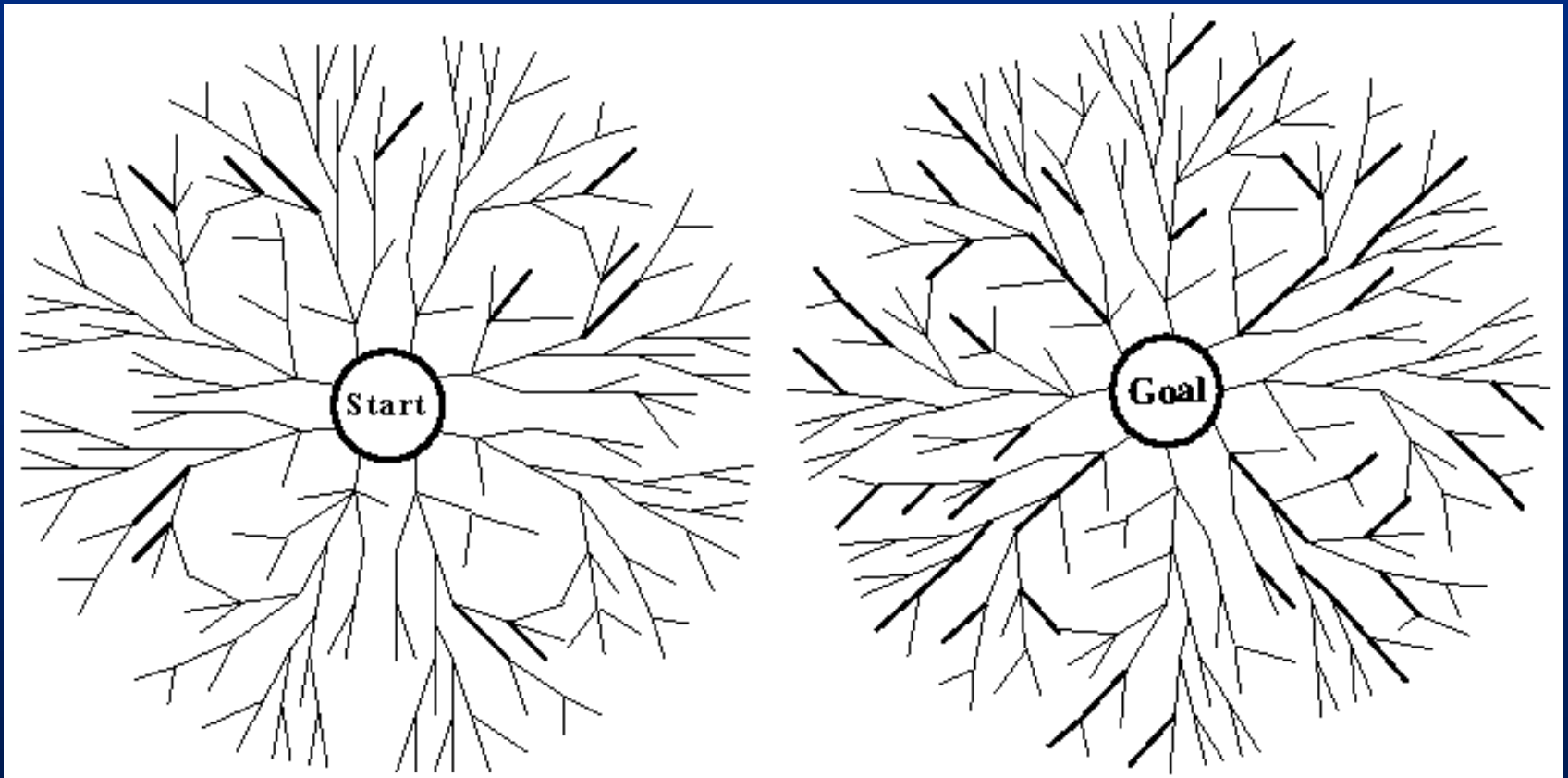
Co-pilot napisze nam ten algorytm w Python.

Drzewo BFS

BDS, szukanie dwukierunkowe.

Szukaj wszerek startując od stanu wyjściowego i od stanu końcowego.
Złożoność: czas $\sim O(b^{d/2})$, pamięć $\sim O(b^{d/2})$

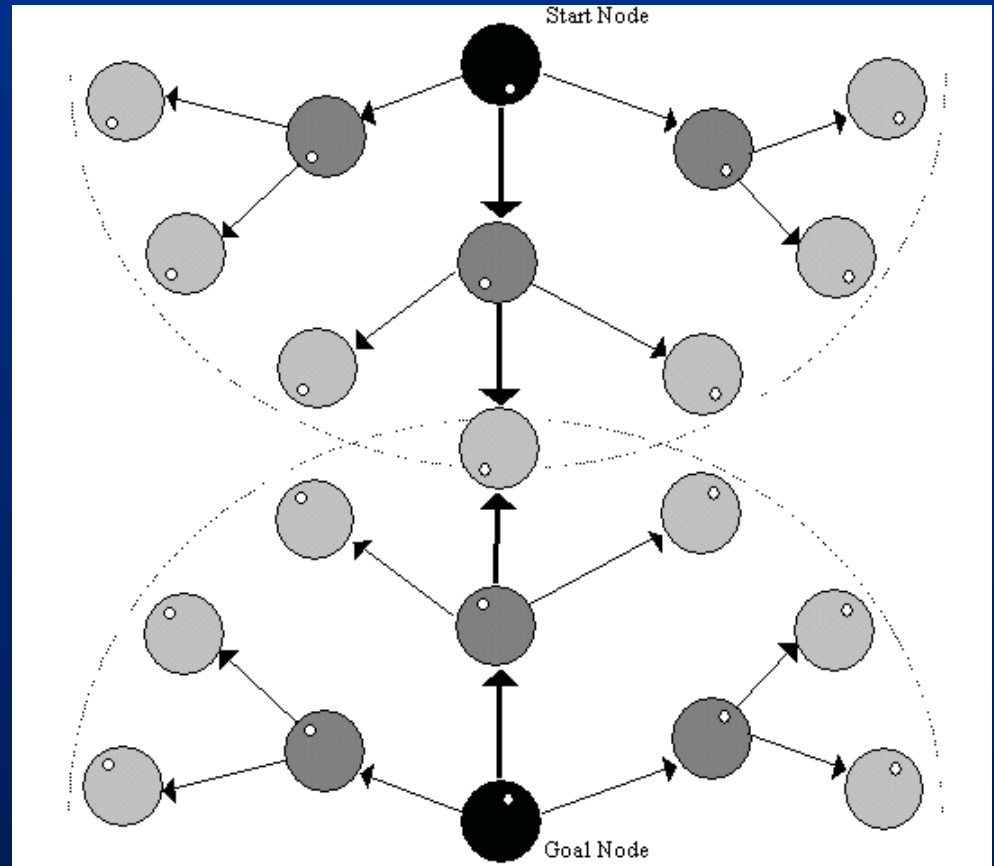
BDS, szukanie dwukierunkowe.

Szukaj wszerek startując od stanu wyjściowego i od stanu końcowego.

Złożoność:

czas $\sim O(b^{d/2})$,

pamięć $\sim O(b^{d/2})$

PathDemo

W programie używane są funkcje:

- Random Bounce. Po dojściu do przeszkody wykonaj jeden krok w przypadkowym kierunku i kontynuuj swój algorytm.
- Simple Trace. Obejdź przeszkodę aż będziesz mógł kontynuować w tym samym kierunku.
- Robust Trace. Oblicz kierunek pomiędzy blokującym klockiem a klockiem końcowym i obchodź przeszkodę aż dojdiesz do kwadratu leżącego w tym kierunku.
- <http://aispace.org/search/> przeszukiwanie grafów w Java
- [PathFind](#) alternatywa wersja na Github

Algorytm Dijkstry

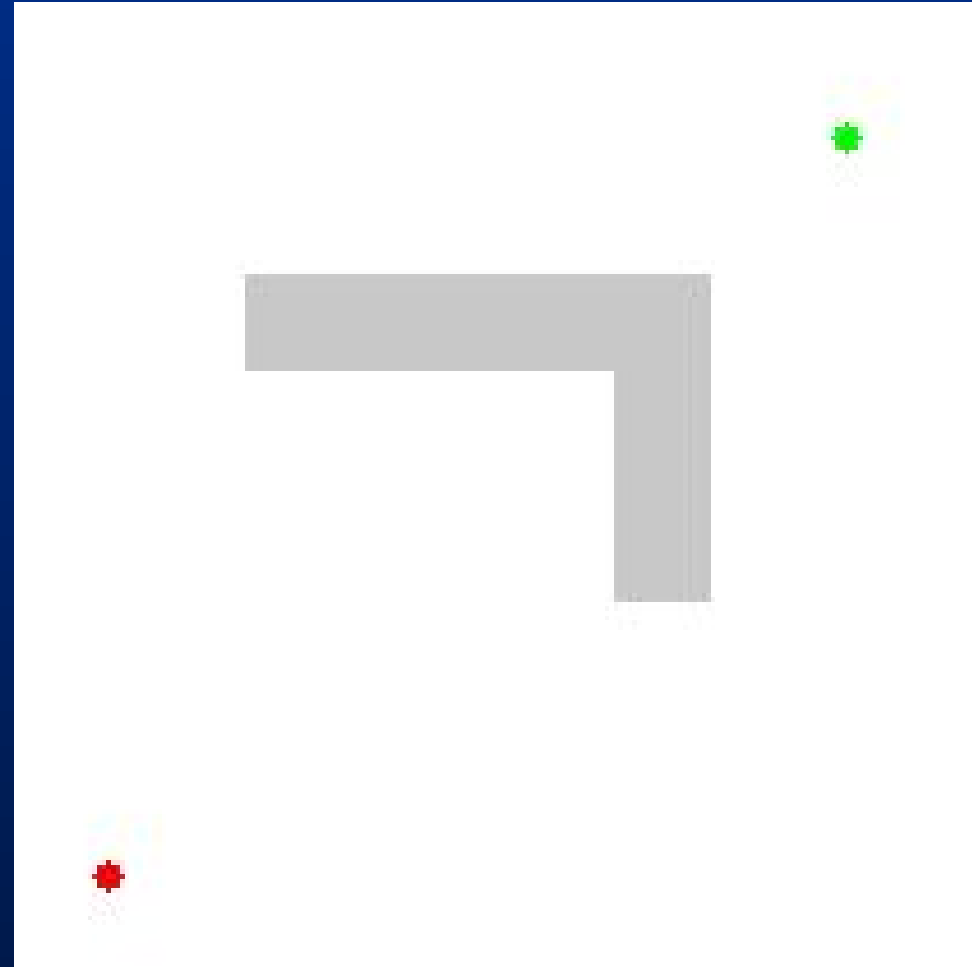

Pierwotnie algorytm najkrótszej drogi w grafie, buduje drzewo najkrótszych dróg metodą zachłanną.

Tworzy drogi o minimalnej długości z wierzchołka v do wszystkich pozostałych, tworzy drzewo rozpinające zawierające najkrótsze drogi z wierzchołka v .

Dla n wierzchołków złożoność czasowa jest rzędu $O(n^2)$.

Przykład [na geeksforgeeks](https://www.geeksforgeeks.org/dijkstras-shortest-path-algorithm/)

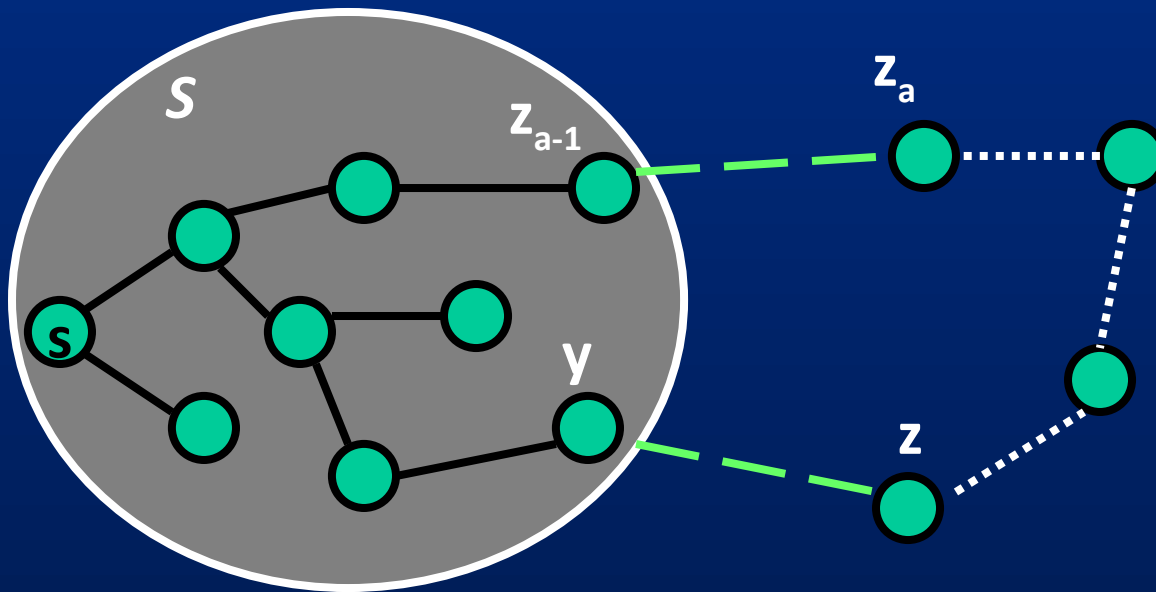

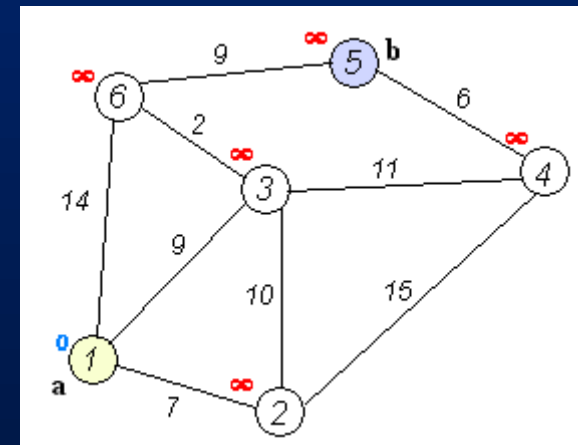
Algorytm Dijkstry

Algorytm najkrótszej drogi w grafie buduje drzewo najkrótszych dróg do kolejnych węzłów metodą zachłanną i pamięta najkrótsze.

Animacja algorytmu

Algorytm Dijkstry

Oznaczenia: U =otwarte, Z =węzły, B =bieżący węzeł.

Drzewo $S = \{\text{Start}\}$, $D(y)=D(y,S)$, koszt od S ; $d(y)=d(y,B)$ koszt od B

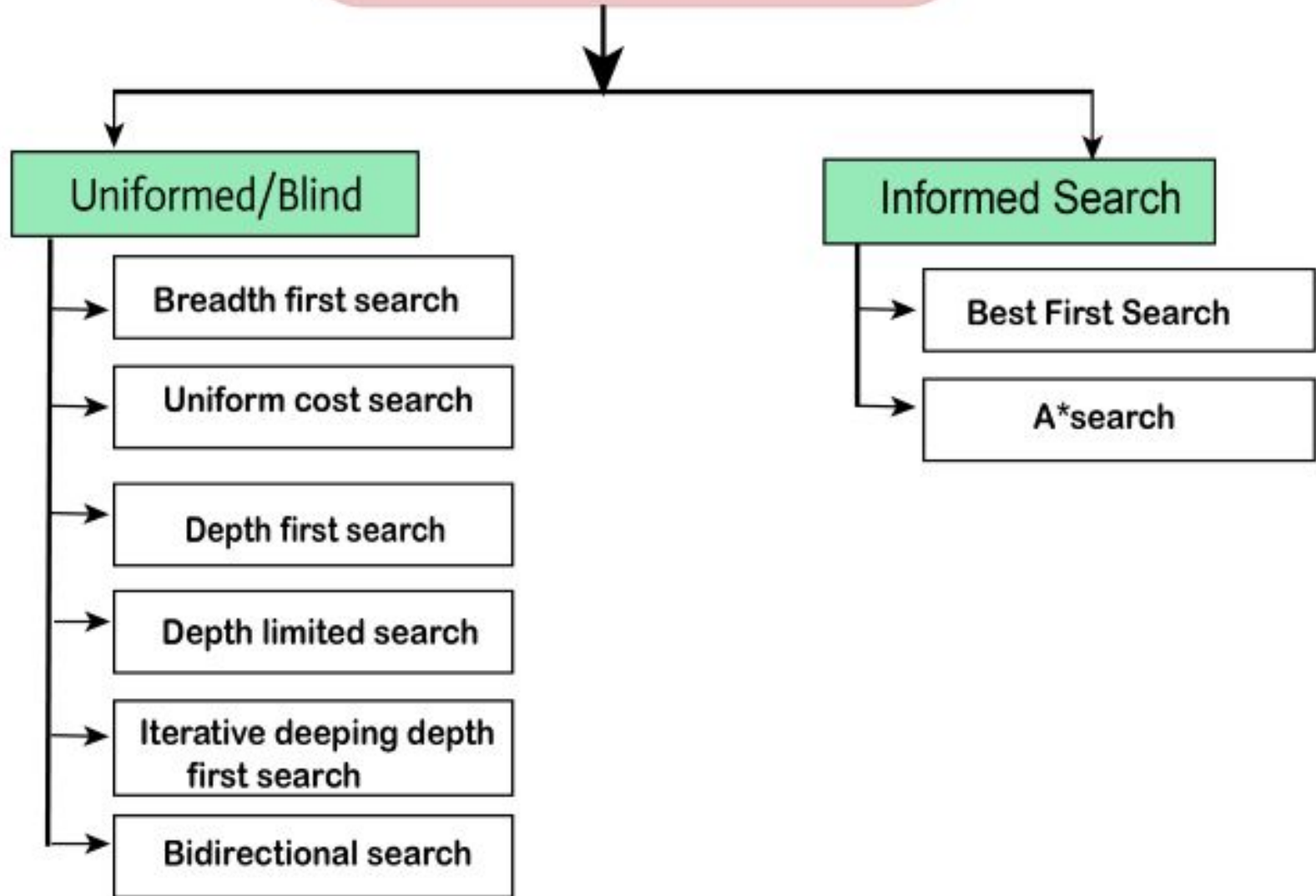
1. Budujemy drzewo S , bieżący węzeł $D(B=S)=0$, pozostałe $D(y \in U)=\infty$
2. Utwórz wszystkie możliwe węzły $y \in U$ połączone z bieżącym węzłem B .
3. Oblicz $d(y)+d(B)$, wybierz $D(y) = \min(D(y), d(y)+d(B))$, droga $B \leftrightarrow y$ najkrótsza
4. Zamknij bieżący węzeł B , usuwając go z U .
5. Węzeł bieżący = następny otwarty węzeł o najniższym koszcie $d(B)$.
6. Powtarzaj 2-5 aż dodanym węzłem będzie Cel lub $U=\emptyset$.

- Drzewo szukania rośnie przez dokładanie węzłów.
- Algorytm gwarantuje znalezienie najkrótszej drogi.

Złożoność dla grafu o n wierzchołkach jest rzędu $O(n^2)$

Mniejsza złożoność: implementacja z kolejką priorytetową z kopcem Fibonacciego $\sim O(n \log n + K)$ dla K krawędzi drzewa.

Search Algorithm

Literatura

ChatGPT, Co-pilot i inne systemy potrafią napisać algorytmy i wyjaśnić dokładnie ich działania a także ocenić ich złożoność.

- Wiele repozytoriów zawiera opis i demonstracje algorytmów szukania, np..
[geeksforgeeks.org](https://www.geeksforgeeks.org)